

K S. W O J C I E C H K A N I A

Ksiądz Wojciech Kania urodził się 18 kwietnia 1911 roku w Grądach k. Szczepanowa, w rodzinie robotniczej Wojciecha i Anny Kania. Szkołę podstawową rozpoczętą w Mokrzeszce, ukończył w 1923 r. w odległym o 5 km Brzesku, a pierwsze lata szkoły średniej w gimnazjum o profilu humanistycznym w Brzesku. Wstąpiwszy następnie do Małego Seminarium w Tarnowie, kontynuował ją przez ostatnie 3 lata w neoklasycznym Państwowym Gimnazjum im. hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnowie, gdzie 23 maja 1931 r. zdał celująco maturę. Już wówczas zdradzał swoje zainteresowania patrystyczne, bo będąc jeszcze w V klasie szkoły średniej w Brzesku przygotował i wygłosił w gimnazjalnym Kole Latinistycznym referat pt. "Święty Augustyn - człowiek i dzieło". Gdy zaś w gimnazjum brzeskim nie miał możliwości uczenia się języka greckiego, podjął naukę prywatnie, dorównując jego znajomością późniejszym kolegom. W następnym 1932 r. rozpoczął studia w Instytucie Teologicznym w Tarnowie, gdzie słuchał m.in. wykładów z patrologii historyka ks. dra Władysława Węgla, opierającego się głównie o powszechnie wówczas używany podręcznik G. Rauschena - A. Nowackiego¹.

1 Zarys patrologii. Pisma Ojców Kościoła i nauka w nich zawarta, Poznań 1929.

Studia te ukończył w 1937 r., kiedy to 20 czerwca przyjął święcenia kapłańskie z rąk miejscowego ordynariusza ks. bpa dra Franciszka Lisowskiego.

Po święceniach pełnił przez szereg lat obowiązki kapłańskie w takich miejscowościach, jak: Łącko /1937-1941/, Mystków /1941-1945/, Wojnicz /1946/, Tarnów /1947-1951: katecheta 5 szkół średnich/. W tym też czasie zetknął się z kilku postaciami świata naukowego, które wywarły decydujący wpływ na jego dalsze zainteresowania. Pod wpływem ks. Jana Czuja, od 1938 r. profesora patrologii na Uniwersytecie Warszawskim, ukrywającego się podczas okupacji w Łącku /1941/, rozpoczął studia, prowadzone w tajnym nauczaniu, na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Warszawskiego ze specjalizacją w patrologii, dojeżdżając od 1941 r. do Warszawy. Wówczas to miał możliwość zetknięcia się z filarami ówczesnej teologii stolicy, którą reprezentowali: ks. Wincenty Kwiatkowski /apologetyka/, ks. Zygmunt Kozubski /etyka/, ks. Antoni Borowski /teologia moralna/, ks. Ignacy Grabowski /prawo/, ks. Józef Archutowski /Pismo Święte/, ks. Jan Stawarczyk /języki biblijne/. Zajmując się w szczególności patrystyką, napisał pod kierunkiem ks. Jana Czuja najpierw pracę seminaryjną pt. "Poglądy katechetyczne św. Augustyna", a następnie w 1945 r. pracę magisterską pt. "Ideal kapłana według św. Jana Chryzostoma"². W międzyczasie zetknął się z pochodzącym z Burzyna pod Tarnowem, prof. Janem Sajdakiem, który był tam wówczas dyrektorem tajnej szkoły średniej. On to dostrzegając u młodego księdza zainteresowania Ojcami Wschodnimi, a szczególnie św. Janem Chryzostomem, zachęcił go do przełożenia na język polski jego traktatu "O kapłaństwie", który później wydał jako 23 tom stworzonej przez siebie serii "Pisma Ojców Kościoła"³. W tym też okresie pod wpływem profesora języków biblijnych ks. J. Stawarczyka rozpoczął prywatną naukę języka syryjskiego, który miał mu otworzyć drogę do pism Ojców Syryjskich. Naukę tę, kontynuowaną samodzielnie przez kilka następnych lat, uwieńczył egzaminem końcowym, który ze względu na śmierć mistrza /1944/ zdał dopiero w 1965 r. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim⁴. Jednocześnie pod kierunkiem ks. prof.

2 Opublikowana w: AK 39/1947/ t. 46, 105-130.

3 Św. Jan Chryzostom, O kapłaństwie. Z greckiego przetłumaczył, dał wstęp i objaśnienia ks. dr Wojciech Kania, Poznań 1949, POK 23.

4 Por. Zaświadczenie z dnia 13 VI 1965: "Niniejszym stwierdzam, że

J. Czuja pracował nad rozprawą doktorską pt. "Ideal mówcy kościoła - go według św. Jana Chryzostoma"⁵, którą przy pozytywnej recenzji ks. prof. Z. Kozubskiego obronił 13 czerwca 1946 r. na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Warszawskiego.

Wkrótce po uzyskaniu doktoratu z teologii ze specjalizacją w teologii ks. W. Kania został przeniesiony do Tarnowa, gdzie pracując przy kościele katedralnym został mianowany katechetą szkół średnich. W tym też czasie /1947-1949/ pełnił obowiązki diecezjalnego dyrektora Rycerstwa Jezusowego /Krucjaty Eucharystycznej Dzieci/ liczącego wówczas w diecezji tarnowskiej ponad 140 kół z 7 tysiącami rycerzy i rycerek. Owocem tego rodzaju duszpasterskiej działalności wśród dzieci i młodzieży było kilka publikacji⁶.

Rok 1951 przyniósł dla ks. Kania, wskutek decyzji ordynariusza ks. bpa dra Jana Stepy, nowe ukierunkowanie życia, które trwa do dziś. Wtedy bowiem został mianowany rektorem zabytkowego pomocniczego kościółka pod wezwaniem św. Trójcy za Wątokiem na Terlikówce, zwanej niekiedy tarnowskim Zatybrzem. W tym małym drewnianym sanktuarium, zbudowanym w 1563 r., a konsekrowanym w 1597 r. przez kard. Jar. Radziwiłła, określanym często mianem "perły Tarnowa"⁷, korzysta z pomocy służby duszpasterskiej ok. 1000 wiernych. W tym też roku został powołany jako wykładowca w poczet profesorów Wyższego Seminarium Duchownego, noszącego od czasu konkordatu /1925/ uprzywilejowaną nazwę Instytutu Teologicznego w Tarnowie. Powierzono mu tutaj zajęcia z patrologii oraz nauczanie języka greckiego, przez jakiś czas języka niemieckiego, a w ostatnich kilku latach także języka syryjskiego /dla ochotników/.

Ks. Dr Wojciech Kania, prof. Instytutu Teologicznego w Tarnowie złożył egzamin z języka syryjskiego z wynikiem bardzo dobrym". W podpisie: Ks. Dr Stanisław Łach, Prof. Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Stwierdza się autentyczność podpisu: Kierownik Kancelarii mgr Jan Ziółek. Pieczęć okrągła: Katolicki Uniwersytet Lubelski - Wydział Teologiczny.

- 5 Opublikowana w: AK 39/1947/ t. 47, 113-131, 225-240, 329-339.
- 6 Por. W służbie ideałów Krucjaty Eucharystycznej, Tarnów 1948; Z życia Krucjaty Eucharystycznej w naszej diecezji, "Curranda" 97/1948/ 225-233; Błękitne rozwińmy sztandary. Rozważania dla młodzieży, Tarnów 1985.
- 7 Por. W. Kania, Perła Tarnowa. W 400-lecie kościoła Trójcy św. na Terlikówce, Tarnów 1974; wyd. 2, Tarnów 1977; wyd. 3, Tarnów 1984.

Mimo nawału zajęć dydaktycznych w Seminarium Duchownym i szkołach średnich /nadal aż do r. 1985 nauczał religii/ oraz obowiązków duszpasterskich, rozpoczął pracę nad rozprawą habilitacyjną. W międzyczasie proponowano mu w 1955 r. zajęcia z patrologii na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie⁸, ale z propozycji tej nie skorzystał. W uznaniu natomiast wieloletniej praktyki dydaktycznej i zasług w dziedzinie patrystycznej został mianowany pod koniec 1972 r. przez miejscowego ordynariusza ks. bpa dra Jerzego Ablewicza profesorem zwyczajnym Instytutu Teologicznego w Tarnowie⁹. W 4 lata później 19 I 1976 r. odbyło się na Wydziale Teologicznym Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie kolokwium nad jego ukończoną rozprawą habilitacyjną pt. "Problematyka pasterska w pismach egzegetycznych św. Jana Chryzostoma w świetle współczesnej hermeneutyki biblijnej"¹⁰, której recenzentami byli: ks. prof. dr Stanisław Grzybek, ks. prof. dr Stanisław Łach, i ks. prof. dr Marian Michalski¹¹; wkrótce potem

-
- 8 Por. krótki list Ks. J. Czuja z dnia 23 I 1955: "Carissime! Napisz życiorys /swoją oczywiście/, przygotuj fotografie - postaraj się u Ordynariusza o zgodę na współpracę z Akademią Teologii Katolickiej /na moje ręce/. Papiery ankietowe - jakie otrzymasz - wypełnij zaraz i odsyłaj. To potrzebne do misji kanonicznej. Zaznacz, że jesteś w trakcie habilitacji. Ile lat uczysz?" w podpisie Jan Czuj.
- 9 Por. dokument wydany przez Kurię Diecezjalną w Tarnowie, z dnia 18 grudnia 1972, L.dz.OS.I-3/165./72: "Przewielebny Ks. Profesor dr Wojciech Kania, Tarnów. Niniejszym mianuję Księdza Doktora profesorem zwyczajnym Instytutu Teologicznego w Tarnowie. Ufam, że Ksiądz Profesor, swą pracą naukową i wychowawczą przyczyni się do rozwoju intelektualnego oraz duchowego przyszłych kapłanów diecezji tarnowskiej. Życząc obfitych łask Bożych w dalszej pracy udzielam pasterskiego błogosławieństwa". W podpisie: Kanclerz: Ks. Jan Rzepa oraz + Jerzy Ablewicz. Pieczęć okrągła: Curia Dioecesis Tarnoviensis.
- 10 Część tej pracy została opublikowana w "Tarnowskich Studiach Teologicznych", por. Problematyka pasterska w pismach egzegetycznych św. Jana Chryzostoma w świetle współczesnej hermeneutyki biblijnej, TST 10/1987/ cz. 2, 234-253. Reszta złożona do druku w tym samym wydawnictwie i w "Currendzie".
- 11 Por. Zaświadczenie z 20 stycznia 1976 nr WT-40-10-75/76 wydane przez Wydział Teologiczny Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie: "Niniejszym zaświadczam, że w dniu 19 stycznia 1976 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne ks. dra Wojciecha Kani i Rada Wydziału Teologicznego Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie nadała ks. W. Kani stopień naukowy doktora habilitowanego". W podpisie: Dziekan - ks. Stanisław Grzybek, ks. prof. dr hab. Stanisław Grzybek.

ks. kard. dr Stefan Wyszyński udzielił mocy kanonicznej uzyskanemu stopniowi doktora habilitowanego ze wszystkimi jego skutkami i przywilejami przewidzianymi w prawie kościelnym¹².

Tak oto wyglądało patrystyczno-naukowe przygotowanie ks. Wojciecha Kania. Dla uzupełnienia profilu jego sylwetki warto jeszcze dodać, że jest to człowiek niezwykle szczerzy, prosty w obejściu, skromny w życiu, poświęcający wszelkie swoje oszczędności na wydawane przez siebie publikacje przeważnie patrystyczne, oddany Kościołowi i swojemu Biskupowi, któremu dedykował część swoich publikacji, a od r. 1974 prałat-kapelan Ojca Świętego.

Na każdym profesorze i wychowawcy w instytucji, jaką jest Wyższe Seminarium Duchowne, spoczywają dwa zasadnicze obowiązki: praca dydaktyczna i praca popularyzacyjna reprezentowanej przez siebie dyscypliny. W tych dwóch aspektach starać się więc będzie my scharakteryzować działalność Dostojnego Jubilata.

P r a c a d y d a k t y c z n a. Seminaryjnym zajęciom dydaktycznym oddawał się ks. W. Kania przez 36 lat przekazując w tym czasie przede wszystkim wiedzę o Ojcach Kościoła dla ponad 1000 kapłanów, którzy dziś pracują na różnych stanowiskach diecezji tarnowskiej. Trzymając się zasady: "Non multa sed multum" wymagał od swych studentów niezbyt rozległego, ale gruntownego poznania danego wycinka wiedzy, w egzekwowaniu którego był konsekwentny i nie-

12 Por. potwierdzenie /Testificatio/ ks. Stefana kardynała Wyszyńskiego wydane 8 czerwca 1976 r., nr 1330/76/P.: "Vigore facultatum Cancellario Magno Academiae Theologiae Catholicae Varsaviae, litteris Sacrae Congregationis pro Institutione Catholica de die 25 II 1974 N.552/59/44 concessarum, praesentibus, secundum regulas in Decreto Nostro die 12 IX 1974 N. 2220/74/P. expressas, cum constet omnia a iure requisita adimpleta esse, gradum academicum dictum - "habilitationem" a sacerdote doctore Wojtecho K A N I A, e Dioecesi Tarnoviensi in Academia Theologiae Catholicae Varsaviae acquisitum inter colloquium publicum 19 ianuarii 1976 super argumentum "Problematyka duszpasterska w pismach egzegetycznych św. Jana Chryzostoma w świetle współczesnej hermeneutyki biblijnej", valorem canonici habere declaramus et uti talem ratum habemus cum omnibus in iure ecclesiastico effectibus; servatis ceteris de iure servandis". W podpisie: "+ Stefan Card. Wyszyński Academiae Theologiae Catholicae Cancellarius Magnus" na papierze firmowym z nadrukiem i herbem: Stefan Cardinalis Wyszyński Primas Poloniae.

ustępliwy. Aby im ułatwić zdobycie tego podstawowego zasobu wiedzy z dyscypliny, której nauczał, starał się opracować i podać im do ręki niewielki, ale ciekawie ujęty, ciągle udoskonalany i uzupełniany podręcznik, będący owocem jego długoletniej praktyki pedagogicznej. I tak ucząc przez szereg lat łaciny opublikował w 1960 r., dostosowany do wymogów seminaryjnych, podręcznik pt. "Religioni et litteris"¹³, który spotkał się z bardzo dobrym przyjęciem łacinników i szybko znikł z półek księgarskich z wielokrotnym postulatem jego wznowienia. Analogiczne podręczniki posiada ks. W. Kania gotowe do druku do dwóch pozostałych języków, których naucza - języka greckiego i syryjskiego.

Największym jednak osiągnięciem Dostojnego Jubilata jest udoskonalany przez wiele lat w formie skryptu owoc jego zasadniczej działalności dydaktycznej - opublikowany w 1982 r. niewielki elementarz patrystyczny pt. "Świadkowie Tradycji. Rys patrystyczny"¹⁴, stawiający go w szeregu nielicznych polskich autorów podręczników dla tej dyscypliny /J. Szpaderski, A. Retke, J. Nowacki, J. Czuj, Sz. Pieszczoł, J. M. Szymusiak/. Ta niewielka, ale pięknie wydana i zachęcająca do czytania książeczka, "ma być - jak pisze Autor w przedmowie - pomocą dla tych, którzy pragną rozkoszować się lekturą Ojców, a nie mają czasu na czytanie obszernych wstępów i komentarzy". "I zamysł ten - jak pisze jeden z jej recenzentów - realizuje Autor w sposób znakomity. Po przeczytaniu bowiem niektórych sylwetek Ojców Kościoła pióra ks. W. Kania - nawet jeśli są to sylwetki Ojców wielokrotnie już przedstawianych w polskim piśmiennictwie - wywołują się nowe postacie "Świadków Tradycji", skłaniające czytelnika do zainteresowania się ich tekstami na nowo"¹⁵.

Naocznym wyrazem pracy dobrego dydaktyka jest wyselekcjonowanie z nauczanej młodzieży, grupy najbardziej zainteresowanych osób i przekazanie im głębszych tajników wiedzy danej dyscypliny. Ks. W. Kania należał do bardzo nielicznych profesorów Wyższych Seminarium

13 Religioni et litteris. Wstępna nauka łaciny kościelnej, Poznań 1960, ss. 128, Księgarnia św. Wojciecha. Biblioteka pomocy seminaryjnych 7.

14 Świadkowie Tradycji. Rys patrystyczny, Tarnów 1982, ss. 116; wyd. 2, 1984.

15 Cz. Mazur, VoxP 3/1983/ z. 4, 269-270.

Duchownych w Polsce, który już od r. 1956 prowadził seminarium naukowe z patrologii. Początkowo uczono się na nim metodologii patrystycznej, później zaś od r. 1962, a szczególnie gdy w 1979 r. agregowano Instytut Teologiczny w Tarnowie do Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie i zaistniała możliwość nadawania stopni naukowych, omawiano na nich i kształtowano pisane prace magisterskie i dyplomowe. Czcigodny Jubilat został w ten sposób promotorem 12 prac magisterskich¹⁶ i 26 prac dyplomowych¹⁷, a 8 innych seminarzystów posiada aktualnie ustalone tematy i pracuje nad nimi.

-
- 16 Por. Ks. Zbigniew Ćwik, Nauka Orygenesusa o modlitwie, 1962; ks. Stanisław Burzawa, Świętego Bazylego Wielkiego interpretacja Hexameronu, 1969; ks. Jan Michalik, Interpretacja wypowiedzi św. Bazylego Wielkiego z 27 rozdziału traktatu "O Duchu Świętym", 1969; ks. Stanisław Marczewski, Życie chrześcijan u progu Kościoła w świetle "Nauki Dwunastu Apostołów", 1973; ks. Antoni Lorczyk, Idee teologiczne hymnu liturgicznego św. Efrema "O Maryi i Mędracach", 1975; ks. Stanisław Saładyga, Modlitwa Pańska u św. Augustyna ze szczególnym uwzględnieniem problemów egzegetycznych, 1978; ks. Stanisław Saletnik, Problematyka katechetyczna u św. Augustyna, 1979; ks. Andrzej Dźwigaj, Prymat biskupa rzymskiego w świetle Listu św. Klemensa Rzymskiego do Koryntian, 1979; ks. Leszek Stręk, Ideał kapłana według św. Efrema, 1983; ks. Marian Zajac, Ideał chrześcijanina w "De officiis" św. Ambrożego, 1985; ks. Paweł Pałowski, Teologia Balaja "Pieśni na poświęcenie kościoła w Keneszrin", 1987; ks. Stanisław Garncarski, Teologia hymnu "Akathistos", 1987.
- 17 Por. ks. Feliks Górka, Nauka św. Grzegorza z Nyssy o modlitwie, 1967; ks. Stanisław Świdorski, Modlitwa Pańska u św. Cypriana, 1968; ks. Jan Trela, Działalność charytatywna papieża Grzegorza Wielkiego, 1968; ks. Józef Majerski, Zagadnienie modlitwy u Tertuliana, 1969; ks. Marian Czech, Św. Cyryl Aleksandryjski w świetle encykliki Piusa XII "Ozdoba Kościoła Wschodniego", 1971; ks. Antoni Gieron, Zagadnienie jedności Kościoła u św. Leona Wielkiego, 1971; ks. Roman Rak, Ideał kapłana według św. Hieronima, 1971; ks. Stanisław Żurat, Ideał kapłana według św. Grzegorza Wielkiego, 1972; ks. Jan Bylinowski, Życie pierwotnej gminy chrześcijańskiej w świetle "Tradycji Apostolskiej" św. Hipolita, 1973; ks. Augustyn Gurgul, Życie samotne źródłem szczęścia w ujęciu św. Jana Chryzostoma, 1973; ks. Stanisław Borek, Liturgia Mszy św. w IV wieku w ujęciu św. Cyryla Jerozolimskiego, 1974; ks. Andrzej Iżyk, Eucharystia w pieśniach Cyryllonasa, 1974; ks. Julian Marecik, Zagadnienie cierpliwości u Tertuliana, 1974; ks. Józef Dominik, Nauka Tertuliana o chrzcie, 1975; ks. Czesław Frączek, Pierwsze kazanie prymicyjne, 1975; ks. Wiesław Książko, Poglądy Tertuliana na widowiska, 1975; ks. Stanisław Skowron, Interpretacja Rdz 1, 1 u św. Jana Chryzostoma, 1975; ks. Antoni Potoniec, Nauka św. Cyryla Jerozolimskiego o Duchu Świętym, 1976; ks. Stanisław Wdowiak, Nauka św. Jana Chryzostoma o Duchu Świętym, 1976; ks. Stanisław Adamczyk, Struktura mów żałobnych św. Grzegorza z Nyssy, 1979; ks. Marian Kurnyta, Idea jedności Kościoła u św. Ignacego Antiocheńskiego,

Innym wyrazem dzielenia się wiedzą i doświadczeniem dydaktycznym był udział ks. W. Kani w lokalnych i ogólnopolskich sympozjach naukowych, podczas których często wygłaszał prelekcje. Zdawał sobie doskonale sprawę z tego, jak wiele profesorowi dają osobiste kontakty z kolegami i wymiana doświadczeń dydaktycznych na spotkaniach zorganizowanego życia patrystycznego. Najpierw w Instytucie Teologicznym w Tarnowie wygłosił przy różnych okazjach ponad 10 referatów, jak np. dla całej społeczności seminaryjnej podczas inauguracji roku akademickiego lub dorocznych akademii¹⁸, dla wszystkich księży diecezji podczas duszpasterskich kursów katechetycznych¹⁹, dla inteligencji katolickiej diecezji²⁰, czy wreszcie dla kolegów profesorów w tarnowskim oddziale Polskiego Towarzystwa Teologicznego²¹. Naukę Ojców Kościoła głosił również poza diecezją, gdzie był zapraszany z prelekcjami do naukowych ośrodków akademickich. Trzeba tu wspomnieć jego wystąpienie w Polskim Towarzystwie Orientalistycznym z oddziałem w Krakowie²², jak również jego prelekcje wygłaszane na ogólnopolski

-
- 1980; ks. Stanisław Piszczyk, *Myśl społeczna Klemensa Aleksandra*, 1984; ks. Tadeusz Liżęznik, *Obronca tytułu "Theotokos" - św. Cyryl Aleksandryjski*, 1984; ks. Kazimierz Nawalaniec, *Idea ga w Katechezach św. Cyryla Jerozolimskiego*, 1986; ks. Wojciech Ochalik, *Nauka św. Jana Chryzostoma o modlitwie*, 1986; ks. Emil Myszkowski, *Świadectwo ludzkiej duszy o Bogu w nauce Tertuliana* 1986.
- 18 Por. *Apostolstwo świeckich we wczesnym chrześcijaństwie /inauguracja roku akademickiego 1961/*; *Szukając szczęścia. W 1600 rocznicę śmierci św. Hilarego z Poitiers /inauguracja 1967/*; *Maryjne oblicze św. Bazylego. W 1600 rocznicę jego śmierci /akademia maryjna 8 XII 1979/*.
- 19 Np. podczas kursu katechetycznego zorganizowanego w styczniu 1985 r. na temat "Wychowanie rodzinne w nauce Ojców Kościoła" wygłosił referat pt. "Poemat wychowawczy św. Jana Chryzostoma".
- 20 Np. podczas Tygodnia Kultury Katolickiej w 1985 r. w Tarnowie, w Mielcu i Nowym Sączu wygłosił referat pt. "Chrystus postacią historyczną - świadectwa wczesnochrześcijańskie".
- 21 Np. "Św. Efrema a Kościół naszych czasów" /1973/, "Pierwsza rodnica na katechezach domowa w ujęciu św. Jana Chryzostoma" /1980/, "Autentyczność Mowy Soborowej o NMP św. Cyryla Aleksandryjskiego" /1981/, "Pismo święte w pasterskiej posłudze św. Jana Chryzostoma" /1982/, "Św. Efrema jako piewca eucharystii" /1987/.
- 22 "Poezja kraju Dwóch Rzek oraz jej wpływ na postawę współczesny" /27 II 1981 Kraków/.

niekiedy o charakterze międzynarodowym, sympozjach naukowych, organizowanych przez Międzywydziałowy Zakład Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL i Sekcją Patrystyczną przy Komisji Episkopatu Polski do Spraw Nauki Katolickiej. Z Zakładem Antyku Chrześcijańskiego związany był od początku, biorąc prawie zawsze udział w organizowanych przezeń od 1969 r. sympozjach i wygłaszając na nich aż pięciokrotnie postulowane referaty²³. Od początku również związany był z powstałą pod koniec 1977 r. /3 XI/ Sekcją Patrystyczną, na której dorocznych spotkaniach dwukrotnie wygłaszał prelekcje, w tym raz podczas Kongresu Teologów Polskich w Lublinie²⁴.

P r a c a p o p u l a r y z a c y j n a - to druga dziedzina, której Dostojny Jubilat poświęcił swe życie. To zaś popularyzowanie myśli Ojców Kościoła wyraża się głównie w dokonywanych przezeń przekładach ich pism. Na 158 wyliczonych w jego bibliografii publikacji, aż 133 stanowią pozycje patrystyczne, a z tych ostatnich 84 są większymi lub mniejszymi przekładami. Wśród tych zaś przekładów widnieje aż 7 samoistnych zwartych tomów, figurujących w znanych patrystycznych polskich seriach tłumaczeniowych, jak: "Pisma Ojców Kościoła"²⁵, "Pisma Starochrześcijańskich Pisarzy"²⁶, "Beatam me dicent"²⁷. Jest on ponadto współautorem 8 innych tomów tłumaczeń wchodzących w skład wyżej wymienionych serii²⁸, albo serii: "Starożytne

-
- 23 Por. "Ruch przekładowy w zakresie języka syryjskiego" /Wrocław 26-27 V 1971/, Referat okolicznościowy dla uczczenia 1600 rocznicy śmierci św. Efrema Syryjczyka /Kraków, Rezydencja kard. K. Wojtyły, 12-13 II 1974/, "Poemat pedagogiczny św. Jana Chryzostoma" /Lublin, 11-12 III 1981/, "Pierwsza rodzinna katecheza domowa w ujęciu św. Jana Chryzostoma" /Lublin, 24-25 XI 1983/, "Św. Augustyn w ocenie księdza Jana Czuja" /Lublin, 24-25 IV 1987/.
- 24 Por. "Pierwszy naukowy traktat o modlitwie Orygenesusa" /Tarnów, 19-20 X 1978/, "Król Jan Sobieski - żarliwy czytelnik pism Ojców Kościoła" /Lublin. Kongres Teologów Polskich, 14-16 IX 1983/.
- 25 Por. notę 3.
- 26 Por. Homilie i kazania wybrane św. Jana Chryzostoma /PSP 8, 214/, Katechezy Cyryla Jerozolimskiego /PSP 9, s. 356/, Wybrane pieśni i poematy syryjskie /PSP 11, s. 178/, Wybór pism św. Grzegorza z Nyssy /PSP 14, s. 194/, Wybór pism św. Cyryla Aleksandryjskiego /PSP 18, s. 270/.
- 27 Por. Teksty o Matce Bożej greckich i syryjskich Ojców Kościoła /s. 288/.
- 28 Por. Homilie św. Augustyna na I list św. Jana - dołączone do

Teksty Chrześcijańskie"²⁹ lub "Ojcowie Żywi"³⁰, albo wreszcie dzieł zbiorowych³¹. Niewielu współczesnych patrologów może się poszczycić tak okazałym dorobkiem tłumaczeniowym.

Obok przekładów w dużych seriach tłumaczeniowych, przeznaczonych głównie dla specjalistów, Dostojny Jubilat zapragnął dotrzeć z pismami Ojców Kościoła również do odbiorców mniej przygotowanych. W tym właśnie celu stworzył i rozpoczął wydawanie własnym kosztem małej popularnej serii zwanej "Głos Tradycji", podającej polskiemu czytelnikowi w formie drobnych zeszycików /do 32 stron/, albo niewielkie przekłady pism Ojców Kościoła albo ich krótkie charakterystyki. Uważa bowiem, że wielkie opracowania lub poprzedzone dużymi wstępami i komentarzami przekłady pism patrystycznych często zniechęcają do czytania, natomiast wybrane z nich niewielkie perły, podane w pięknej graficznej szacie, które można przeczytać w ciągu 1-2 godzin, budzą większe zainteresowanie i chęć zaznajomienia się z problematyką wczesnochrześcijańską. W tego rodzaju więc serii drobnych pocket-books wydał już dotąd 16 zeszytów³², a inne czekają na publikację.

Innym stosowanym przez ks. W. Kanię sposobem popularyzowania Ojców Kościoła, to przybliżanie ich sylwetek poprzez ikonografię. Powierzony jego duszpasterskiej trosce zabytkowy drewniany kościółek Świętej Trójcy jest chyba jedynym w Polsce swoistego rodzaju muzeum, zawierającym galerię nowych obrazów Ojców Kościoła, fundowanych kosztem własnym lub parafian z okazji różnych przypadających rocznie patrystycznych. Każde poświęcenie takiego obrazu, mające zawsze uroczysty charakter, jak również liturgiczne wspomnienie któregoś Ojca Kościoła, dostarczają okazji do mówienia o nich. Spośród

Komentarza na ewangelię św. Jana w przekładzie Ojca Szołdrskiego /PSP 15, 2/; Teksty o Matce Bożej łacińskich Ojców Kościoła - razem z ks. W. Eborowiczem /Beatam me dicent/; Teksty o Matce Bożej łacińskich autorów późnego antyku chrześcijańskiego /Beatam me dicent, w druku/.

29 Kazania i homilie na święta Pańskie i maryjne /STCh 1/; Antologia listu starochrześcijańskiego /STCh 2/.

30 Muza chrześcijańska. Poezja syryjska - razem z tłumaczeniami innych autorów z języka armeńskiego i etiopskiego.

31 Sakramenty wiary. Ojcowie Kościoła o sakramentach - razem z o. A. Boberem.

32 Por. recenzję tej serii, VoxP 3/1983/ z. 4, 272-280.

tych portretowanych przez tarnowskiego malarza Stanisława Westfalewiczę filarów starożytnego chrześcijaństwa, spoglądają na nas ze ścian wspomnianego kościółka postacie: św. Efrema /1973/, św. Jana Chryzostoma /1978/, św. Bazylego Wielkiego /1979/, św. Benedykta /1980/, św. Cyryla Aleksandryjskiego /1981/, św. Cyryla Jerozolimskiego /1966/ i w dwóch obrazach św. Augustyna /1987/. Jak niegdyś w średniowieczu biblia pauperum, tak obecnie ściany kościoła stają się w ten sposób dla przebywających w nim wiernych swoistego rodzaju "patrologia pauperum".

W historii polskiej patrystyki ks. Wojciech Kania zapisuje się głównie jako tłumacz pism Ojców Kościoła. Poprzez swoje przekłady przybliżył on naszej kulturze chrześcijańskiej nie tylko umiłowanych przez siebie św. Jana Chryzostoma i Cyryla Jerozolimskiego, ale również jako pierwszy z Polaków - Ojców Syryjskich: Balaja, Cyryllonasa, a przede wszystkim św. Efrema, nad którym nadal pracuje. Życzyć więc należy Dostojnemu Jubilatowi wydania jeszcze wielu udanych przekładów pism Ojców Kościoła, a zwłaszcza od dawna oczekiwanych "Pieśni Nisibijskich" św. Efrema.

Ks. Stanisław Longosz